

УДК 004+070:316.485.26

Науково-теоретичний альманах «Грані»
Scientific-theoretical almanac «Grani»«Grani». 2016. 138(10), 18-22.
doi:10.15421/1716116
www.grani.org.ua

Президентські вибори в Сполучених Штатах Америки: наслідки для міжнародної та європейської безпеки

О.С. Вонсович¹

Стаття присвячена дослідженню наслідків для міжнародної та європейської безпеки після президентських виборів у Сполучених Штатах Америки. Визначено, що президентські вибори в Сполучених Штатах Америки 2016 р. стали одними із найбільш суперечливих і непередбачуваних за всю історію цієї країни. Вони змінили розстановку акцентів у внутрішній та зовнішній політиці, а також значною мірою вплинули на зміну підходів відносно міжнародної та європейської безпеки. Обґрунтовано тезу про те, що основна увага в безпековій сфері буде зосереджена на забезпеченні національної безпеки, а питання міжнародної та європейської безпеки повинні носити колективний характер. Доведено, що відсутність конкретних прямих заяв Д. Трампа відносно регіональної політики створює підґрунтя для утворення своєрідного «вакууму» безпеки у таких регіонах, як Азія, Європа, Близький Схід та Латинська Америка. Встановлено, що процес боротьби із тероризмом, представником якого виступає Ісламська держава, повинен здійснюватись на колективній основі. Визначено, що важливим питанням для системи європейської безпеки залишається новий формат відносин США із Російською Федерацією: актуальним є питання про те, наскільки загрозливим ці відносини можуть стати в перспективі для Європейського Союзу.

Ключові слова: виклики; загрози; співробітництво; НАТО; Російська Федерація; Європейський Союз

Presidential elections in the United States: implications for international and European security

O.S. Vonsovykh²

The consequences for international and European security after the presidential elections in the United States of America have been investigated. We should say that these elections in the United States became one of the most controversial and unpredictable in the history of this country. New accents in foreign and internal policy of D. Trump are focused on the amplification of national component and strengthening of America's national security. Moreover, in the future the United States does not intend to provide international and European security solely: now it is the task for the countries that are members of such organizations as NATO, OSCE and EU.

According to a new president, NATO's role in the fight against modern challenges and threats to international security should be based on a new mechanism, which involves the participation of all countries, not just the United States. It happens due to the fact that the United States does not intend to pay much attention to external issues in the future, preferring to focus more on solving a number of internal ones.

As to the question of terrorism combating, D. Trump has a more consolidated position that in future The United States are going to lead the fight against the Islamic State together with Russia and Syria. In accordance with this, certain kind of support of Russian plans will go from the US although this is not about a full convergence.

D. Trump's statements about the fact that European security must be self-sufficient are pushing European countries to the creation of European armed forces. In accordance with this, it has been suggested to introduce autonomy in Europe from the United States in the context of security. Moreover, European countries should make contributions to the NATO budget in order to maintain the international security. This double burden is now unbearable for European countries and will unlikely have a positive impact on European security. Consequently, Europe must either enhance their military and defense components due to its material and technical resources or to search for other alternatives.

In conclusion it should be noted that the full implementation of D. Trump's plans for international and European security will depend on how the declared initiatives will correspond to his real actions. Perhaps this would require more than a year, but now the world and the European community must be ready for serious structural and geopolitical changes. The presence of a

¹ Кандидат політичних наук, доцент; Українсько-Польський вищий навчальний заклад «Центрально-Європейський університет», 01030, Київ, вул. Рейтарська, 19А

² PhD in political sciences, associate professor; Ukrainian-Polish higher educational institution «Central European university», 19A, Reitaraska Str., Kyiv, 01030, Ukraine

³ Кандидат політичних наук, доцент; Українсько-Польське вище навчальне заведення «Центрально-Європейський університет», 01030, Київ, вул. Рейтарська, 19А
E-mail: sefinrof@ipnet.ua

number of acute problems makes the role of the United States in the process of ensuring international and European security hardly predictable.

Keywords: challenges; threats; cooperation; NATO; Russian Federation; European Union

Президентские выборы в Соединенных Штатах Америки: последствия для международной и европейской безопасности

А.С. Вонсович³

Статья посвящена исследованию последствий для международной и европейской безопасности после президентских выборов в Соединенных Штатах Америки. Определено, что президентские выборы в Соединенных Штатах Америки в 2016 г. стали одними из наиболее противоречивых и непредсказуемых за всю историю этой страны. Они изменили расстановку акцентов во внутренней и внешней политике, а также в значительной степени повлияли на изменение подходов относительно международной и европейской безопасности. Аргументирован тезис о том, что основное внимание в сфере безопасности будет сосредоточено на обеспечении национальной безопасности, а вопросы международной и европейской безопасности должны носить коллективный характер. Доказано, что отсутствие конкретных прямых заявлений Д. Трампа касательно региональной политики создает основание для создания своеобразного «вакуума» безопасности в таких регионах, как Азия, Европа, Ближний Восток и Латинская Америка. Установлено, что процесс борьбы с терроризмом, представителем которого выступает Исламское государство, должен осуществляться на коллективной основе. Определено, что важным вопросом для системы европейской безопасности остается новый формат отношений США с Российской Федерацией: актуален по-прежнему вопрос о том, насколько угрожающими эти отношения могут стать в перспективе для Европейского Союза.

Ключевые слова: вызовы; угрозы; сотрудничество; НАТО; Российская Федерация; Европейский Союз

Peer-reviewed, approved and placed: 12.10.2016.

Постановка проблеми. Основною проблемою, яку досліджує автор у даній статті, є визначення можливих наслідків для міжнародної та європейської безпеки після президентських виборів у США. Дослідження даної проблеми є важливим з точки зору зміни американських акцентів у внутрішній та зовнішній політиці, а також у контексті трансформації підходів до забезпечення міжнародної та європейської безпеки. Актуальним видається аналіз ключових ініціатив Д. Трампа відносно зміни геополітичної ролі США, а також надання більшої переваги внутрішній політиці.

Аналіз досліджень і публікацій. У даній статті автором були використані матеріали, переважним чином зарубіжних ЗМІ, в яких було розкрито ключові питання досліджуваної теми. Серед зарубіжних авторів цікавими, з точки зору дослідження обраної проблематики, стали публікації Е. Біча, М. Бірнбаума, М. Кроулі, М. Ленглі, Е. Лукаса, Г. Міллера та інших. Всі вони в своїй сукупності дозволили автору більш глибоко дослідити обрану проблематику.

Мета дослідження – визначити та проаналізувати наслідки для міжнародної та європейської безпеки після президентських виборів у Сполучених Штатах Америки.

Виклад основного матеріалу. Президентські вибори в Сполучених Штатах Америки 2016 р. стали одними із найбільш суперечливих і непередбачуваних за всю історію цієї країни. Несподівана перемога кандидата від Республіканської партії Д. Трампа внесла ряд суттєвих корективів як у внутрішньополітичні, так і у зовнішньополітичні процеси не тільки самих США, але і всього світу. Він у своїй передвиборчій кампанії зосередив увагу на внутрішньополітичній ді-

яльності країни, особливо щодо питань безпеки. Це означає, що головні зусилля будуть спрямовуватись на зміцнення національної безпеки та збереження за Сполученими Штатами ролі лідера в світі 22 листопада 2016 р. під час свого відеозвернення, яке було присвячено в його планах на перші сто днів, Д. Трамп заявив, що серед перших його дій буде вихід США із Транстихоокеанського партнерства – це угода, яка передбачає зниження митних бар'єрів та регулювання загальних правил у трудовому законодавстві, екології, інтелектуальній власності та іншому [10]. Він вважає, що замість цієї угоди США повинні мати рівноправні двосторонні торговельні угоди. Можна сказати, що це певним чином стосується й безпекової сфери, насамперед в економічному плані: замість широкого формату відносин, який базується на колективній основі, пропонується звужений формат двосторонніх контактів, який здебільшого буде націлений на забезпечення національних інтересів США, ніж країн. Питання відносно «рівноправності» залишається відкритим, адже знаючи поведінку США на міжнародній арені, неважко передбачити, що ця «рівноправність» буде дотримуватись не в повному обсязі. Що стосується безпосередньо міжнародної безпеки, то потрібно зауважити, що Д. Трамп пообіцяв доручити Міністерству оборони Сполучених Штатів розробити план захисту життєво важливої інфраструктури Америки від кібератак та інших загроз [2]. Як можна бачити із цієї заяви, основний акцент зроблено на захисті національних інтересів: загрози в даному випадку постають не як міжнародні, а як національні, боротьбу із ними передбачається вести одноосібно, а не на колективній основі. Тобто міжнародна безпека повинна забезпечуватись усіма країнами світу, а не тільки Сполученими Штатами Америки.

Важливим моментом, на думку автора, є той факт, що Д. Трамп не має досвіду роботи як в сфері національної безпеки, так і міжнародної. Більшість свого життя він присвятив бізнесу, а тому зараз йому ще доведеться багато чому вчитись. З огляду на це він запропонував посаду радника з національної безпеки генерал-лейтенанту армії США у відставці М. Флінну, колишньому голові розвідувального управління Мініборони США (2012 – 2014 рр.), який під час виборчої кампанії консультував його з питань національної безпеки [6]. Завданнями М. Флінна будуть: нести відповідальність за допомогу президенту, який не має досвіду у національній безпеці; розбиратися у складних глобальних проблемах, в тому числі незавершена кампанія проти Ісламської держави, експансіоністська програма Китаю і зростання агресії з боку Росії [12]. Отже, рішення відносно питань міжнародної безпеки Д. Трамп прийматиме не одноосібно, і напевно чи обмежиться одним тільки радником. Потрібні ще радники з питань європейської, міжнародної безпеки; з питань співробітництва з НАТО, ОБСЄ, ЄС, ООН та іншими структурами безпекового характеру. Виходячи з цього, можна констатувати, що для повного розуміння ситуації в сфері міжнародної безпеки Д. Трампу потрібен час, якого у нього немає, враховуючи те, наскільки швидко змінюється ситуація в світі. Ґрунтуючись лише на рекомендаціях своїх радників, важким, на думку автора, видаватиметься процес участі США у підтримці і забезпеченні міжнародної безпеки. Це може, в свою чергу, загрожувати тим, що Російська Федерація використає цей час і замінить Сполучені Штати на посаді світового гаранта безпеки. Це не тільки нестиме ряд додаткових викликів, ризиків і загроз міжнародній безпеці, але й змінюватиме глобальний безпековий порядок.

Президентство Д. Трампа, в перспективі, може спричинити політичну нестабільність в країнах Азії, Європи, Близького Сходу і Латинської Америки: світові лідери намагаються підготуватися до потенційно радикальних змін в американській закордонній політиці і готуються до глобальної фінансової паніки [8]. Відсутність конкретних прямих заяв відносно регіональної політики з його уст створює підґрунтя для утворення своєрідного «вакууму» безпеки у вищенаведених регіонах. Країни не знають, чого чекати від нового президента і як він себе поведе по відношенню до них. Це негативним чином може вплинути і на економічне, промислове, воєнно-технічне, гуманітарне співробітництво значно обмежуючи його. Багато чого залежатиме від призначень нового президента на посади у Державному департаменті, Пентагоні і Раді національної безпеки. Саме ці призначення стануть, на думку автора, вирішальними у формуванні нової ролі і місця Сполучених Штатів Америки в процесі забезпечення міжнародної безпеки. Відносно ситуації в Сирії, яка сьогодні є ключовим джерелом небезпеки в світі, політика Д. Трампа спрямована, більшою мірою, на боротьбу з Ісламською державою, а не на повалення уряду Б. Асада [9]. Дана риторика свідчить про те, що для нього боротьба з тероризмом у контексті забезпечення міжнародної безпеки є актуальним

завданням. Він також зазначив, що і Сирія, і Росія, і США ведуть боротьбу з Ісламською державою, але, водночас, Америка підтримує повстанців, які проводять свою діяльність проти Сирії і у США немає чіткого розуміння, хто ці люди [9]. Якщо Сполучені Штати нападуть на Б. Асада, то це неминуче призведе до конфлікту з Росією. До такого розвитку подій Д. Трамп не готовий, а тому наполягає на тому, що боротьба із тероризмом має продовжуватись до переможного кінця на спільній основі.

Актуальним питанням у контексті міжнародної безпеки є «новий курс» на відносини з НАТО. За словами радника нового президента Р. Джуліані, Д. Трамп буде прагнути до миру, «але з позиції сили» [4]. Виходячи з цього, фактор сили у зовнішній політиці США залишатиметься превалюючим відносно вирішення стратегічно важливих питань. Дипломатичним засобам відводиться другорядна роль, яка полягатиме, переважним чином, у забезпеченні превентивної політики, а також переговорного процесу в межах Альянсу. Одним із основних лейтмотивів нового президента США є посилення впливу НАТО, але при цьому всі країни-члени повинні брати участь у воєнних витратах (нинішня адміністрація Сполучених Штатів добивається від союзників по НАТО мінімальних оборонних витрат у розмірі 2% ВВП) [5]. Це означає, що забезпечення міжнародної безпеки з боку НАТО повинно здійснюватись не одноосібно США, а всіма членами даної організації, щоб кожна країна відчувала своє навантаження та внесок у спільний процес. Що стосується європейської безпеки, то вона, на думку Д. Трампа, повинна бути самодостатньою і США не будуть, як раніше, виступати в ролі «світового поліцейського». Це фактично підштовхує Європу до створення власних збройних сил для забезпечення власної безпеки. В цьому відношенні потрібно враховувати вищенаведену ідею про внески країн-членів НАТО, більшість з яких становлять саме європейські країни. Виходить так, що і міжнародна, і європейська безпека повинна триматись на плечах європейських країн. Зрозуміло, що таку «ношу» сьогодні нездатна нести Європа, враховуючи її ресурсні та матеріальні можливості. Виступаючи у Фонді К. Аденауера, голова Європейської Комісії Ж-К. Юнкер заявив: «Американцям ми многим обязаны, но они не будут в долгосрочной перспективе заботиться о безопасности европейцев. Это мы должны сделать сами, и поэтому нам нужно дать новый ход вопросу о европейском оборонительном союзе, вплоть до создания европейской армии. Это музыка будущего, и она уже звучит, только многие европейцы пока ее не слышат» [3]. Ці слова підтверджують необхідність певної автономізації від США в контексті забезпечення європейської безпеки власними силами.

Потрібно зауважити на тому, що сама ідея розбудови суто європейської системи безпеки існувала давно, але враховуючи проблеми технічного та фінансового характеру, повноцінно втілити її в життя не вдалось, після чого європейці змирились із тим, що вони в цьому плані будуть залежними від НАТО. Зараз ситуація змінилась, і ця ідея знову набуває ак-

туальності. Головним залишається питання про те, чи зможе Європа самостійно гарантувати собі безпеку, чи готова вона адекватно протистояти існуючим викликам та загрозам без підтримки США. На ці питання дасть відповідь час, але вже зараз зрозуміло, що цей процес буде довготривалим і проблематичним.

Сьогодні, як і раніше, Європа лишається залежною від США як головної сили НАТО (особливо в галузі ядерної зброї, важких озброєнь, військово-повітряних сил та матеріально-технічного забезпечення), центру збору розвідувальної інформації та провідного дипломатичного гравця [11]. В цьому контексті потрібно розуміти ту обставину, що сьогодні на кордонах Європейського Союзу має місце загроза з боку Російської Федерації (конфлікт на сході України, «заморожений» конфлікт у Придністров'ї). Враховуючи її агресивну поведінку, можна передбачити, що в разі передачі безпекових повноважень з боку США на плечі ЄС, останній не зможе адекватно відповісти на виклики та загрози від Росії. Це, в свою чергу, може призвести до загострення геополітичної ситуації в Європі та надасть можливість РФ більш цілеспрямовано реалізувати свої геополітичні плани. Після цього Росія зможе взяти під повний контроль європейський простір і далі реалізовувати свої стратегічні плани в бік Азійсько-Тихоокеанського регіону. Навряд чи такий сценарій розвитку подій входить в плани Д. Трампа. Виходячи з цього, автор наголошує на тому, що поспішність кроків новообраного президента США відносно самостійності Європи в планах розбудови безпеки власними силами може призвести до непередбачуваних наслідків не тільки в рамках європейської, але і в рамках міжнародної безпеки.

Не менш важливим питанням для системи європейської безпеки залишається новий формат відносин США із Російською Федерацією: наскільки загрозливим ці відносини можуть стати в перспективі для Європейського Союзу? 15 листопада 2016 р. чиновники в сфері оборони Європи та НАТО застерegli Д. Трампа від покращення відносин із президентом Росії В. Путіним: вони заявили, що вітають цей діалог, але Сполучені Штати не повинні відмовлятися від своїх союзників на підставі прагнення покращити відносини з Москвою [7]. Міністр оборони Німеччини У. фон дер Лайнен заявила, що обраний президент повинен бути обережний у своїх справах із В. Путіним: «...для нас також важно не забувати наші принципи. Это означает, что международные законы не должны быть нарушены» [1]. Цими словами європейське співтовариство фактично закликає США залишатись форпостом європейської безпеки, насамперед щодо захисту від викликів Росії. Від того, наскільки дослухається до європейської риторики нове керівництво Сполучених Штатів, буде залежати не тільки подальший розвиток системи європейської безпеки, але і розстановка сил на міжнародній арені.

Висновки. Підводячи підсумок відносно наслідків президентських виборів у Сполучених Штатах Америки для міжнародної та європейської безпеки, потрібно зазначити, що курс на забезпечення цих

двох безпеки буде значно відрізнятися від того, яким він був при Б. Обамі. Основні акценти будуть зміщені в бік забезпечення національної безпеки США за допомогою власних існуючих та нових засобів протидії викликам і загрозам. Це буде пріоритетом №1 для Д. Трампа. Через брак власного досвіду в питаннях безпеки (як національної, так і міжнародної та європейської) багато в чому він покладатиметься на своїх радників. З одного боку, це виправдано його неактивністю замученості до політичного життя, а з іншого – такого роду дії мають можливість призвести до серйозних прорахунків, наслідками яких можуть стати поява додаткової напруженості в сфері безпеки. Негативу додає і той факт, що Д. Трамп не має чіткого уявлення та стратегії забезпечення міжнародної і європейської безпеки. Це створює ситуацію, в якій утворюється «вакуум» безпеки, котрий є небезпечним з точки зору появи нових викликів та загроз. Важливим залишається те, наскільки повно зможе новий президент США виконати ті обіцянки, які він проголошував під час своєї виборчої кампанії: наскільки вони будуть виправдані і дійсно посприяють зміцненню міжнародної безпеки.

Європейська безпека за планами Д. Трампа повинна бути автономною і забезпечуватись за рахунок європейських країн. Це спонукає до створення європейських збройних сил та власних практичних інструментів, механізмів та засобів забезпечення надійного захисту. Цікавою видається позиція нового президента відносно ролі європейських країн в НАТО: США будуть надавати захист лише у тому випадку, якщо всі країни-члени будуть робити своєчасні та повноцінні внески. Така риторика ставить європейські країни у незручне становище: з одного боку вони повинні самостійно забезпечувати власну безпеку, а з іншого – ще й підтримувати міжнародну і то не факт, що Сполучені Штати в разі необхідності виявлять бажання надати необхідні безпекові гарантії. Отже, нова система європейської безпеки повинна базуватись на європейських принципах і підходах із використанням власного воєнного та технічного інструментарію.

Дещо неоднозначною залишається позиція Д. Трампа відносно Російської Федерації. З одного боку, нібито існує підтримка в спільній боротьбі із тероризмом, з іншого – чіткий формат подальших відносин ще не сформований. Знову виникає підвишена ситуація, яка, певною мірою, ускладнює процес забезпечення міжнародної безпеки та створює осередок ризику для європейської безпеки. Забезпечення міжнародної безпеки стикається із рядом проблем, які пов'язані із санкційною політикою США по відношенню до Росії, визначенням нового виміру відносин, розподіленням ролей у сирійському конфлікті і т.д. Європейський геополітичний простір ризикує потрапити під сферу впливу Росії, яка досить уміло може скористатись такою «зневажливою» європейською політикою з боку Америки. Отже, наявність ряду гострих проблем робить важкопрогнозованою роль Сполучених Штатів Америки в процесі забезпечення міжнародної та європейської безпеки.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Европейские лидеры и НАТО предостерегают Трампа от улучшения отношений с Россией – The Washington Post [Электронный ресурс] / УНИАН. – Режим доступа: <http://www.unian.net/world/1627388-evropeyskie-lideryi-i-nato-predosteregayut-trampa-ot-uluchsheniya-otnosheniy-s-rossiey-the-washington-post.html> (16.11.2016). – Назва з екрану.
2. Выход из ТПП и борьба с мигрантами: Трамп назвал свои планы на первые сто дней президентства [Электронный ресурс] // ТСН.ua. – Режим доступа: <http://ru.tsn.ua/svit/vygod-iz-ttp-i-borba-s-migrantami-tramp-nazval-svoji-plany-na-pervye-sto-dney-prezidentstva-752694.html> (22.11.2016). – Назва з екрану.
3. Полунин А. Трамп допустил Европу к самообороне [Электронный ресурс] / А. Полунин // Свободная пресса. – Режим доступа: <http://svpressa.ru/war21/article/160352/> (10.11.2016). – Название с экрана.
4. Трамп будет увеличивать влияние НАТО – советник [Электронный ресурс] / РИА Новости Украина. – Режим доступа: http://rian.com.ua/world_news/20161113/1018670141.html (13.11.2016). – Назва з екрану.
5. Трамп хочет увеличить влияние НАТО, но с финансовой помощью стран-участниц [Электронный ресурс] / Информационное агентство «News Front». – Режим доступа: <http://news-front.info/2016/11/13/tramp-xochet-uvlichit-vliyaniye-nato-no-s-finansovoj-pomoshhyu-stran-uchastnic/> (13.11.2016). – Название с экрана.
6. Beech E. Trump offers national security adviser post to Michael Flynn: senior Trump official [Electronic resource] / E. Beech // Reuters. – Regime to access: <http://www.reuters.com/article/us-usa-trump-security-idUSKBN13D064?il=0> (18.11.2016). – Title from screen.
7. Birnbaum M. European leaders, NATO caution Trump on warming relations with Russia [Electronic resource] / Birnbaum M. // The Washington Post. – Regime to access: https://www.washingtonpost.com/world/europe/european-leaders-nato-caution-trump-on-warming-relations-with-russia/2016/11/15/1d10c7e8-ab3e-11e6-8f19-21a1c65d2043_story.html (15.11.2016). – Title from screen.
8. Crowley M. Trump victory provokes crises in foreign policy [Electronic resource] / M. Crowley // Politico. – Regime to access: <http://www.politico.com/story/2016/11/trump-foreign-policy-crisis-2016-election-win-231080> (11.09.2016). – Title from screen.
9. Langley M., Baker G. Donald Trump, in Exclusive Interview, Tells WSJ He Is Willing to Keep Parts of Obama Health Law [Electronic resource] / M. Langley., G. Baker // The Wall Street Journal. – Regime to access: <http://www.wsj.com/articles/donald-trump-willing-to-keep-parts-of-health-law-1478895339/> (11.11.2016). – Title from screen.
10. LoBianco T. Donald Trump outlines policy plan for first 100 days [Electronic resource] / T. LoBianco // CNN Politics. – Regime to access: <http://edition.cnn.com/2016/11/21/politics/donald-trump-outlines-policy-plan-for-first-100-days/index.html> (22.11.2016). – Title from screen.
11. Lucas E. Trump's victory a huge boost to Putin [Electronic resource] / E. Lucas // CNN. – Regime to access: <http://us.cnn.com/2016/11/09/opinions/trump-victory-a-boost-to-putin-opinion-lucas/index.html> (09.11.2016). – Title from screen.
12. Miller G. Trump's pick for national security adviser brings experience and controversy [Electronic resource] / G. Miller // The Washington Post. – Regime to access: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/trumps-pick-for-national-security-adviser-brings-experience-and-controversy/2016/11/17/0962eb88-ad08-11e6-8b45-f8e493f06fcd_story.html?tid=sm_tw (17.11.2016). – Title from screen.

REFERENCES:

1. Evropejskie lidery i NATO predosteregajut Trampa ot uluchsheniya otnosheniy s Rossiej [European leaders and NATO warn Trump from improving relations with Russia]. Regime to access: <http://www.unian.net/world/1627388-evropeyskie-lideryi-i-nato-predosteregayut-trampa-ot-uluchsheniya-otnosheniy-s-rossiey-the-washington-post.html> (16.11.2016).
2. Vygod iz TPP i borba s migrantami: Tramp nazval svoji plany na pervie sto dnei prezidentstva [Out of the TPP and the struggle with migrants: Trump named his plans for the first one hundred days of his presidency]. Regime to access: <http://ru.tsn.ua/svit/vygod-iz-ttp-i-borba-s-migrantami-tramp-nazval-svoji-plany-na-pervye-sto-dney-prezidentstva-752694.html> (22.11.2016).
3. Polunin, A., 2016. Tramp dopustil Evropu k samooborone [Trump allowed Europe to defend itself]. Regime to access: <http://svpressa.ru/war21/article/160352/> (10.11.2016).
4. Tramp budet uvlichivat vliyaniye NATO – sovetnik [Trump will increase the impact of NATO being an advisor]. Regime to access: http://rian.com.ua/world_news/20161113/1018670141.html (13.11.2016).
5. Tramp hochet uvlichit vliyaniye NATO, no s finansovoi pomoshchiu stran-uchastnits [Trump wants to increase the impact of NATO, but with the financial assistance of the member countries]. Regime to access: <http://news-front.info/2016/11/13/tramp-xochet-uvlichit-vliyaniye-nato-no-s-finansovoj-pomoshhyu-stran-uchastnic/> (13.11.2016).
6. Beech, E., 2016. Trump offers national security adviser post to Michael Flynn: senior Trump official. Regime to access: <http://www.reuters.com/article/us-usa-trump-security-idUSKBN13D064?il=0> (18.11.2016).
7. Birnbaum, M., 2016. European leaders, NATO caution Trump on warming relations with Russia. Regime to access: https://www.washingtonpost.com/world/europe/european-leaders-nato-caution-trump-on-warming-relations-with-russia/2016/11/15/1d10c7e8-ab3e-11e6-8f19-21a1c65d2043_story.html (15.11.2016).
8. Crowley, M., 2016. Trump victory provokes crises in foreign policy. Regime to access: <http://www.politico.com/story/2016/11/trump-foreign-policy-crisis-2016-election-win-231080> (11.09.2016).
9. Langley, M., Baker, G., 2016. Donald Trump, in Exclusive Interview, Tells WSJ He Is Willing to Keep Parts of Obama Health Law. Regime to access: <http://www.wsj.com/articles/donald-trump-willing-to-keep-parts-of-health-law-1478895339/> (11.11.2016).
10. LoBianco, T., 2016. Donald Trump outlines policy plan for first 100 days. Regime to access: <http://edition.cnn.com/2016/11/21/politics/donald-trump-outlines-policy-plan-for-first-100-days/index.html> (22.11.2016).
11. Lucas, E., 2016. Trump's victory a huge boost to Putin. Regime to access: <http://us.cnn.com/2016/11/09/opinions/trump-victory-a-boost-to-putin-opinion-lucas/index.html> (09.11.2016).
12. Miller, G., 2016. Trump's pick for national security adviser brings experience and controversy. Regime to access: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/trumps-pick-for-national-security-adviser-brings-experience-and-controversy/2016/11/17/0962eb88-ad08-11e6-8b45-f8e493f06fcd_story.html?tid=sm_tw (17.11.2016).